

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

SU ÜRÜNLERİ AVLAMA VE TEKNOLOJİSİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE'DEKİ AMATÖR DENİZCİLİĞİN GELİŞİMİ:
ÇANAKKALE ÖRNEĞİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

AHMET MAZMANOĞLU

**Tez Danışmanı
PROF. DR. UĞUR ALTINAĞAÇ**

ÇANAKKALE – 2022

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SU ÜRÜNLERİ AVLAMA VE TEKNOLOJİSİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE'DEKİ AMATÖR DENİZCİLİĞİN GELİŞİMİ: ÇANAKKALE
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AHMET MAZMANOĞLU

Tez Danışmanı

PROF. DR. UĞUR ALTINAĞAÇ

ÇANAKKALE 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ahmet MAZMANOĞLU tarafından Prof. Dr. Uğur ALTINAĞAÇ yönetiminde hazırlanan ve **28/01/2022** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Türkiye’deki Amatör Denizciliğin Gelişimi: Çanakkale Örneği**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Su Ürünleri Avlama ve İşleme Teknolojisi Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Prof. Dr. Uğur ALTINAĞAÇ

.....

(Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Alkan ÖZTEKİN

.....

Dr. Öğr. Üyesi Cenkmen Ramazan BEĞBURS

.....

Tez No : 10447447

Tez Savunma Tarihi : 28/01/2022

.....

Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

/02/2022

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Ahmet MAZMANOĞLU

28/01/2022

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, çalıŐmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Uğur ALTINAğAç, alıŐma sũresince tũm zorlukları benimle gũęũsleyen iÇ arkadaŐım Őzgũr ŐREYİL, Burhan TAŐLI hocama ve Őguzhan AYAZ kardeŐime, hayatımın her evresinde bana destek olan değerli eŐim Őzgũl MAZMANOğLU ve biricik oğlum Kerem MAZMANOğLU'na sonsuz teŐekkũrlerimi sunarım.

Ahmet MAZMANOğLU
anakkale, Ocak 2022

ÖZET

TÜRKİYE’DEKİ AMATÖR DENİZCİLİĞİN GELİŞİMİ: ÇANAKKALE ÖRNEĞİ

Ahmet MAZMANOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Su Ürünleri Avlama ve İşleme Teknolojisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Uğur ALTINAĞAÇ

28/01/2022, 32

Amatör Denizci belgesi (ADB), Türkiye’de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü ile tüm Liman Başkanlıkları tarafından verilen bir belgedir. Türkiye’de, insanımızın yüzünü denizlere çevirerek, amatör denizciliğin geliştirilmesi ve Türk halkına denizciliğin sevdirmesi, özendirilmesi, denizcilik kültürünü aşılama, Denizci Millet ve Denizci Ülke hedefine ulaşmak amacıyla, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 1 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına, Amatör Denizci Belgesi verilmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmada; Çanakkale örneği ile Amatör Denizciliğin gelişiminde önemli bir adım olan belgelendirme ve eğitim süreçleri, katılımcılara yapılan anketlerle değerlendirilmeye çalışılmıştır. Toplamda 522 kişi üzerinde uygulanan anketler ile cinsiyet, yaş ve eğitim durumlarına göre kişilerin denizciliğe olan ilgi düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Anketler sonucunda katılımcıların en fazla 30’lu yaşlarda, lise mezunu ve erkek bireyler olduğu görülmüştür. Eğitim ve yaşa göre denizciliğe ilgi düzeyleri arasında fark bulunmazken ($P>0,05$), Cinsiyet ayrımına göre yapılan istatistiksel analiz sonucunda denize ve denizciliğe olan ilgileri arasındaki fark önemli bulunmuştur ($P\leq 0,05$).

Anahtar sözcükler: Türkiye, Denizcilik, Amatör Denizci Belgesi, Eğitim, Çanakkale, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

ABSTRACT

THE DEVELOPMENT OF AMATEUR SHIPPING IN TURKEY: THE CASE OF CANAKKALE

Ahmet MAZMANOGLU

Canakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Fishing and Processing Technology

Advisor: Prof. Dr. Ugur ALTINAGAC

28/01/2022, 32

In Turkey, Amateur Seaman Certificate (ADB) is a document issued by the Ministry of Transportation and Infrastructure as well as the Maritime Port Authority. In order to promote interest in amateur seamanship, maritime culture and seafaring life, a total of 1 million Amateur Seaman's Certificate will be issued to enthusiastic Turkish citizens by the Ministry of Transport and Infrastructure. In this study documentation and education processes which are important for the development of Amateur Seamanship were evaluated by conducting a survey in the city of Canakkale. A questionnaire was applied to a total of 552 participants in order to determine the level of interest in seamanship by their gender, age and educational status. Results indicated that men younger than 30 years with a high school diploma had the highest interest in seamanship. While there was no difference between the level of interest in maritime according to education and age ($P>0.05$), there was a statistically significant difference between genders in their interest in seamanship ($P\leq 0.05$).

Keywords: Turkey, Maritime, Amateur Seamans Certificate, Education, Canakkale, Transport and Infrastructure Ministry

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM	
GİRİŞ	
	1
İKİNCİ BÖLÜM	
ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	
	3
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YÖNTEM	
	5
3.1. Yöntem.....	5
3.2. Anket Soruları.....	6
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
ARAŞTIRMA BULGULARI	
	7
4.1. İstatistiksel Analizler.....	22
4.2. Korelasyon Analizi.....	24
BEŞİNCİ BÖLÜM	
SONUÇ ve ÖNERİLER	
	26

KAYNAKÇA	31
EKLER	I
ÖZGEÇMİŞ	III

SİMGELER VE KISALTMALAR

ADB	Amatör Denizci Belgesi
ADES	Amatör Denizci Eğitim Sistemi
KMT	Kısa Mesafe Telsiz
GOSS	Gemi Adamları Online Sınav Sistemi
IMO	Uluslararası Denizcilik Örgütü (International Maritime Organization)
RYA	Kraliyet Yatçılık Derneği (Royal Yatching Association)
IYT	Yat ve Denizcilik Eğitimi (International Yatch and Training Uluslararası)
STCW	Gemi Adamları Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları (Standards of Training Certification and Watchkeeping)
DF	Serbestlik Derecesi (Degree of Freedom)
SIG	Anlamlılık Düzeyi (Significance Level)

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Katılımcı bilgileri (Cinsiyet, yaş)	7
Tablo 2	Katılımcıların eğitim durumu	8
Tablo 3	Yaşın denizciliğe ilgi seviyesine etkisi	22
Tablo 4	Yaş ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Anova testi	22
Tablo 5	Eğitim düzeyinin denizciliğe ilgi seviyesi üzerine etkisi	23
Tablo 6	Eğitim düzeyi ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Anova testi	23
Tablo 7	Cinsiyet ile denizciliğe ilgi düzeyi arasındaki ilişki durumu	24
Tablo 8	Cinsiyet ile denizciliğe ilgi düzeyi arasındaki ilişki durumunun Anova testi	24
Tablo 9	Eğitim düzeyi ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Korelasyon analizi	24
Tablo 10	Yaş ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Korelasyon analizi	25
Tablo 11	Cinsiyet ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Korelasyon analizi	25

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Denizciliğe ilgi seviyesi belirlemede katılımcıların cinsiyet dağılım miktarları	8
Şekil 2	Denizciliğe ilgi seviyesi belirlemede katılımcıların Eğitim düzeyleri	9
Şekil 3	Denizciliğe ilgi seviyesi belirlemede katılımcıların yaş dağılım miktarları	9
Şekil 4	Denizcilik tecrübesi durumu	10
Şekil 5	Talep edilen farklı eğitimler	11
Şekil 6	Balığa çıkma sıklığı	12
Şekil 7	İlgi duyulan farklı su sporları	13
Şekil 8	Amatör denizci belgesini duyma kanalı Şekil 9. Tekne sahiplik durumu	13
Şekil 9	Tekne sahiplik durumu	14
Şekil 10	Tekne alma düşüncesi	14
Şekil 11	Tekne ya da motorlu deniz aracı kullanma tecrübesi	15
Şekil 12	Denizcilik alanında yeterlilik belgesi durumu	15
Şekil 13	Eğitimin fayda durumu hakkında düşünce	16
Şekil 14	Eğitimin yeterliliği hakkında düşünce	17
Şekil 15	Güncel haberlere karşı ilgi	17
Şekil 16	Eğitimin denizciliğe ilgi üzerine etkisi	18
Şekil 17	Gelecekte yeterliliği yükseltme üzerine ilgi ve düşünce	18
Şekil 18	Katılımcıların ADB eğitimini yaygınlaştırmada etkinliği	19
Şekil 19	Eğitim periyodlarının sıklığı	19
Şekil 20	Katılımcıların eğitim programında uygulamalı dersler hakkındaki düşünceleri	20
Şekil 21	ADB eğitiminin zorluk seviyesi ve talep arasındaki ilişki	20

Şekil 22	Sertifika sonrası denize çıkma durumu	21
Şekil 23	ADB eğitiminin genel denizcilik becerileri üzerine etkisi	21

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Dünyanın dörtte üçünün denizler ile çevrili olduğu bilinmektedir. Bu büyük oluşum birçok örnekle önemini ortaya koymuştur. Dünya genelinde ülkeler denizlerden faydalanmaktadır. Örnek olarak, deniz yolu taşımacılığı en uygun navlun fiyatları ve bir transferde en fazla miktarda ürünün taşınması nedeniyle en çok tercih edilen taşımacılık yöntemidir. Denizlerde bulunan ekosistem insanlara birçok besin kaynağı sağlamaktadır. Bunların yanı sıra deniz turizmi de ülkelere ciddi fayda sağlamaktadır.

Ülkemizin üç tarafı denizler ile çevrilidir ve denizcilik sektörünün ülkemizdeki önemi çok fazladır. Deniz yolu taşımacılığına bağlı olarak limanlarımız, denizcilik turizmi, endüstriyel ve amatör balıkçılık gibi sektörler denizciliği ülkemiz açısında oldukça önemli bir konuma getirmiştir.

Su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ülkemizde endüstriyel bir şekilde yapılmakta, ihracat getirisi ve gıda kaynaklarımıza fayda sağlamaktadır. Ülkemizde yaklaşık 20.000 adet ticari balıkçı teknesi vardır (TÜİK, 2020). Bunun yanı sıra amatör balıkçılık açısından bakıldığında kayıtlı olarak 20.000 adet amatör balıkçı teknesi bulunmaktadır (TÜİK, 2020).

Amatör balıkçılık, karadan ya da denizden, ticari amaç gütmeyen belirli kurallar kapsamında gerçekleştirilen balıkçılık yöntemidir. Boş vakitlerini amatör balıkçılık ile geçiren vatandaşlarımızın gerek streslerini denizde atmaları gerek tuttuğu balık ile aile ekonomisine fayda sağlamaları amatör balıkçılığın sosyo-ekonomik değerini ortaya koymuştur.

Amatör balıkçılığı denizlerimizde ve iç sularda amatör (özel) tekne ile gerçekleştirmek için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından verilen Amatör Denizci Belgesi (ADB) istenmektedir. Amatör Denizci Belgesi 10 HP ve üzeri makine gücüne sahip, 24 metre uzunluğa kadar özel tekneleri kullanma yeterliliği belgesidir. Avrupa ülkelerine bakıldığında ADB yeterliliğine sahip vatandaş sayısı ülkemize göre fazladır. Denizcilik

kültürünü aşlamak, verilecek denizcilik eğitimi sonrasında Amatör Denizci Belgesi düzenlemek, denizci millet denizci ülke hedefine ulaşmak, insanımızın yüzünü denizlere çevirerek ufkun ötesini görmelerini sağlamak amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 2018 yılında ‘‘Hedef Bir Milyon Denizci’’ adı altında amatör denizcilikle ilgili temel eğitim programı başlatılmıştır (UAB, 2018). Bu proje kapsamında bir milyon vatandaşımıza Amatör Denizci Belgesi verilmesi hedeflenmiştir.

Amatör Denizci Belgesi, 14 yaş üzeri ve Liman Başkanlıkları tarafından yürütülen ADB sınavlarında ‘BAŞARILI’ olan tüm vatandaşlarımız tarafından alınabilmektedir. Ayrıca son 20 yıl içerisinde şu ana kadar 207 bin kişinin, Amatör Denizci Belgesi aldığı, fakat bu projeden sonra eğitime katılan ve belge alan kişi sayısının son 2 yılda 522 bin kişi olması projenin başarılı olduğunun bir göstergesidir (Anonim, 2020a).

Bu çalışmada; Çanakkale örneği ile Amatör Denizciliğin gelişiminde önemli bir adım olan belgelendirme ve eğitim süreçleri, katılımcılara yapılan anketlerle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Toplamda 522 kişi üzerinde uygulanan anketler ile cinsiyet durumuna göre kişilerin denizciliğe olan ilgi düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Denizi sevdirmek, tekne kullanmaya özendirme kapsamında dünya üzerinde büyük çapta yapılan çalışma bulunmamaktadır. Teknenin bayrağını çektiği ülkenin mevzuatına göre istenen kullanıcı belgeleri değişiklik arz etmektedir. Bazı ülkelerin mevzuatlarında teknelerin kullanılması için hiçbir belge talep edilmezken, bazı ülkelerce Kraliyet Yatçılık Derneği (RYA Royal Yatching Association) ve Yat ve Denizcilik Eğitimi (IYT International Yatch Training) gibi uluslararası eğitim kurumlarınca verilen tekne kullanma belgesi istenmektedir. Bu uluslararası saygınlığı kabul edilen eğitim kurumlarınca bot/tekne kaptanı, mesafe ve gros ton sınırlaması olan kıyı yat kaptanı ve gros sınırı olup mesafe sınırı olmayan okyanus yat kaptanı eğitimleri verilmektedir. Amerika eyaletlerinde ise online bot/tekne kullanma eğitimi sonrası yapılan sınavda başarılı olan adayların yüz yüze uygulamalı tekne kullanma sınavına tabi tutulmaktadır. Başarılı adaylara verilen bot/tekne kullanma belgeleri yalnızca ilgili eyalet sınırları içerisinde geçerli sayılmaktadır. Her eyaletin kendine özgü eğitim ve sınav başarı esasları bulunmaktadır. Ayrıca ülkelerin düzenlediği bot/tekne kullanma ve yat kaptanı yeterlik belgeleri yapılan ikili anlaşmalar ile tanınmaktadır. Denizcilik idareleri tarafından verilen gemide çalışma izin belgesi ile gemi adamları yabancı ülke bayraklı gemilerde çalışabilmektedir.

Denizcilik müsteşarlığı tarafından 2009 yılına kadar sınavla verilen bu belge (Anonim, 1982), daha sonra denizcilik federasyonu tarafından çevrimiçi sınav yapılmak suretiyle denize ilgisi olan kişilere verilmekteydi (Sügen ve Akten, 1985; Atmaca, 2005). Bugün yine bakanlık bünyesinde sınavla verilen bu belge ile kişiler şahsa ait 24 metreye kadar uzunlukta tekneleri kullanabilmektedir (Anonim, 1958). Denizcilik Müsteşarlığı ve Amatör Denizci Federasyonu tarafından proje öncesinde 207 bin kişiye belge verilmiştir. Eğitimler federasyonda belirli süreler aralığında yüz yüze, Müsteşarlıkta ise çevrimiçi / uzaktan olarak verilmekteydi. Ayrıca denizcilik eğitim kurumları da ticari gelir elde etmek için destekleyici eğitimler vermekteydi. Yazılı sınavdaki başarı oranının çevrimiçi sınavdaki başarı oranına göre yüksek olduğu görülmekteydi. ADES (Amatör Denizci Eğitim Sistemi) 50 saatlik çevrimiçi eğitim sonrası kurs bitirme sertifikası verilmekteydi. Kurs bitirme sertifikası, fotoğraf, sağlık belgesi ve sınav harcı ile GOSS (Gemi Adamları Online Sınav

Sistemi) dan sınav randevusu alınmaktaydı. Sınav sonrası başarılı adaylara elektronik veri tabanına kayıtlı belgeleri verilir.

Sezer Atmaca 2005 yılında yayınlamış olduğu Amatör Denizci Elkitabı adlı kitabında, amatör denizciliğinin ve amatör denizcinin tanımını yapmış, denizlerin insanlardaki yansımalarına, önemine dikkat çekmiştir. Denizlerden hobi amaçlı faydalanmayı açıklamıştır.

Oktay Çetin 2009 yılında yaptığı bir çalışmada denizcilik sektörünün ülke ekonomilerine katkılarını araştırmış, denizci yetiştirmenin önemini vurgulamış ve çalışmasında deniz turizminden, amatör denizcilikten, denizci eğitimlerinden bahsetmiştir.

Mehmet Aziz Göksel 2011 yılında yaptığı bir çalışmada deniz ve denizcilik tanımlarını, denizciliğın tarihini açıklamış, Türk denizciliğini Dünya denizciliği ile kıyaslamıştır.

Kaptan Yücel Sügen 2003, Kaptanın klavuzu isimli kitabında hem profesyonel hemde amatör anlamda denizcilere seyir, haberleşme, stabilite, deniz haritaları, denizde ilk yardım, can kurtarma, gemicilik ve daha birçok konuyu içeren bilgileri vermiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Yöntem

Türkiye’de denizciliği sadece ticari faaliyet olarak görmeyip sportif ve hobi amaçlı denize çıkan insanların bu belgeye bakışı, bu tezde anketlerle araştırılmıştır. Bunun haricinde denizciliği amatör olarak yapan ve daha ilerisinde profesyonel olarak belge almayı düşünenler ankette belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu kapsamda Çanakkale ilinde Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından aylık bazda düzenlenen, amatör denizci eğitimi ve bu eğitim sonunda yapılan sınavlara katılan amatör denizci belgesi alınmasıyla ilgili gerekli şartları sağlayan kişilere, anketler uygulanmıştır. Bu bağlamda amatör denizci belgesi almak için başvuru yapanlar arasında %98 güven aralığında %5 kabul edilebilir hata düzeyinde, şu ana kadar Çanakkale ilinde bu belgeyi alan 24000 kişilik ana kütlede 522 birimlik örneklem büyüklüğü üzerinden anket uygulanmıştır. Bu belgeye sahip olma amaçlarından, sahip olduktan sonra yapacaklarına kadar ilgili sorular yöneltilmiştir. Yürütülen bu çalışmalar, Amatör Denizciliğin gelişimindeki değişiklikler, hedeflenen kitle, istatistikler, ulaşılan nokta ve ayrıca bu belgenin verilmesindeki olumlu ve olumsuz yönler Çanakkale örneği ile tartışılmıştır.

Amatör denizciliğin son yıllar içerisindeki gelişimi ve belge almak için başvuran kişilerin denizcilikle olan ilgi düzeyleri belirlenmiştir.

Bu amaçla, kesitsel bir anket araştırma tasarımı kullanılmıştır (Creswell, 2012). Kesitsel araştırmada veriler anketler, ölçekler ve görüşmeler yoluyla örneklemden her seferinde bir noktada toplanmaktadır (Fraenkel, v.d., 2015). Bu çalışmada araştırmacı, katılımcıların (n = 522) verilen eğitim sürecini ve amatör denizcilik ilgi düzeylerini belirlemek için Amatör Denizci Belgesi Anketi (ADBA) hazırlamış ve ADB sınavına katılan kişiler arasında rastgele 522 kişi arasında uygulamıştır.

3.2. Anket Soruları

Çalışmada 4 adet açıklamalı olmak üzere toplam 23 soru katılımcılara yöneltilmiştir. İlk 19 soru evet/hayır seçenekli olmak üzere hazırlanmış, diğer açıklamalı sorular ise kişilerin verdiği cevaplar üzerinden düzenlenerek değerlendirilmiştir.

Anketlerin değerlendirilmesinde ve grafiklerin hazırlanmasında IBM SPSS Istatistic version 21 ve Microsoft Excel programları kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmamıza katılan erkek katılımcı sayısı 308 kadın katılımcı sayısı 214'dür. Bununla birlikte anket katılımcılarının yüzde 70,5'i 20-50 yaş arasından olduğu tespit edilmiştir. Genel ADB sınavı başvuruları değerlendirildiğinde ADB yeterliliğini almak isteyen vatandaşlarımızın bu yaş aralığında olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tablo ve şekiller ile ifade edilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcı bilgileri (Cinsiyet, yaş)

Gruplar	Frekans	Oran(%)
Cinsiyet		
Kadın	214	41
Erkek	308	59
Toplam	522	100
Yaş		
20 yaş ve altı	69	13,21
21-25	53	10,15
26-30	93	17,82
31-35	53	10,15
36-40	64	12,26
41-45	60	11,50
46-50	45	8,62
51-55	18	3,45
56-60	34	6,52
61-65	19	3,64
66-70	12	2,30
70 yaş ve üzeri	2	0,38
Toplam	522	100

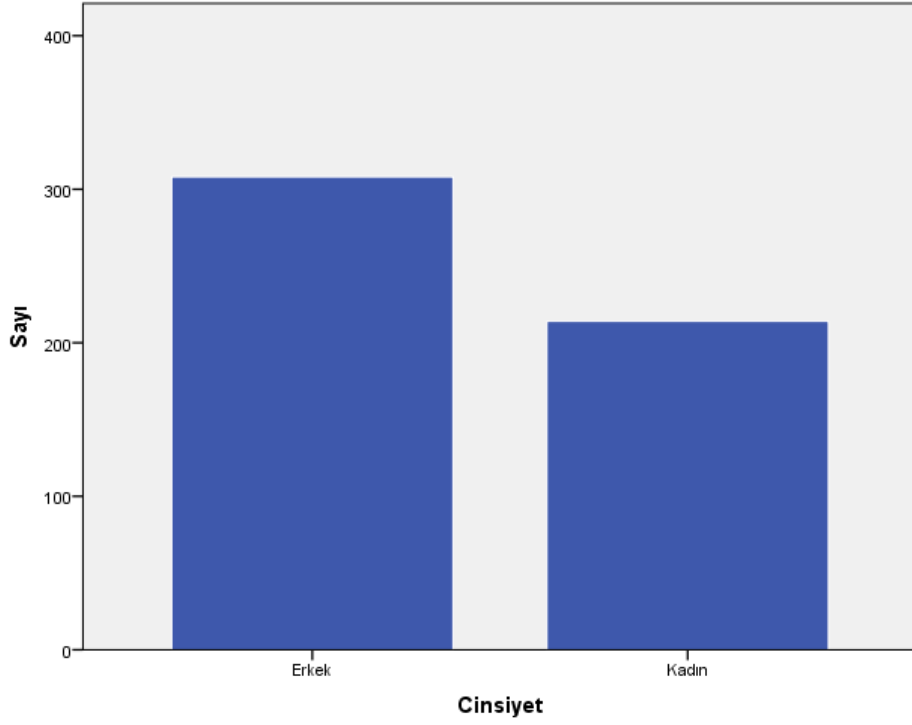
Tablo 2.

Katılımcıların eğitim durumu

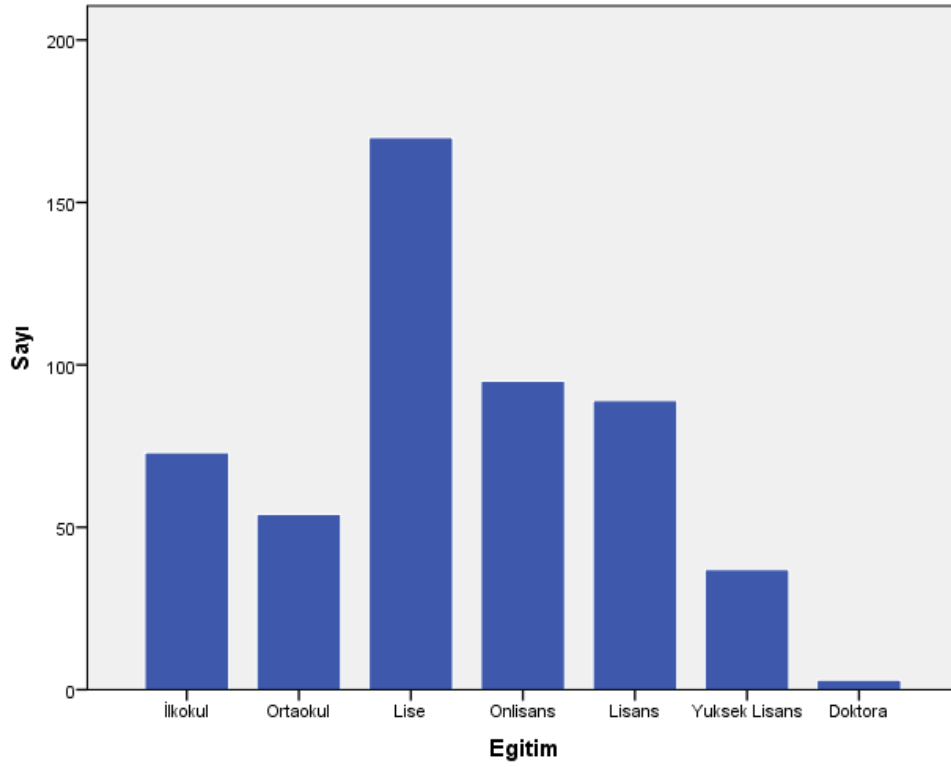
Eğitim Düzeyi	Sayı	Oran (%)
İlkokul	68	13,02
Ortaokul	57	10,92
Lise	178	34,10
Ön Lisans	88	16,86
Lisans	89	17,06
Yüksek Lisans	37	7,09
Doktora	5	0,95
Toplam	522	100

Tablo 2. İncelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun en az lise mezunu olduğu belirlenmiştir.

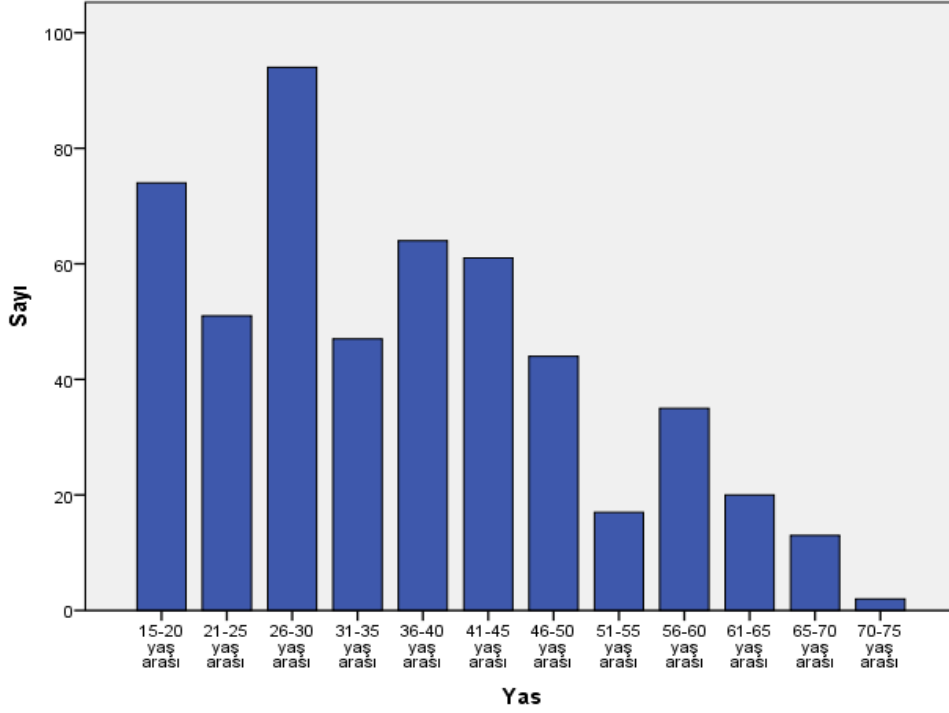
Katılımcıların cinsiyet durumlarını gösteren grafik Şekil 1’de verilmiştir. %60 lık bir kısmın erkek katılımcı olduğu belirlenmiştir. Katılımcı sayıları cinsiyet olarak ayrıldığında erkek katılımcı sayısı daha fazla olmakla birlikte kadın vatandaşlarımızın da ADB belgesine dolayısı ile denizciliğe ilgisinin oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Denizciliğe ilgi seviyesi belirlemede katılımcıların cinsiyet dağılım miktarları
Yapılan anketler sonucunda katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde, en fazla lise mezunlarının en az doktora mezunlarının eğitime katıldığı görülmektedir (Şekil 2).

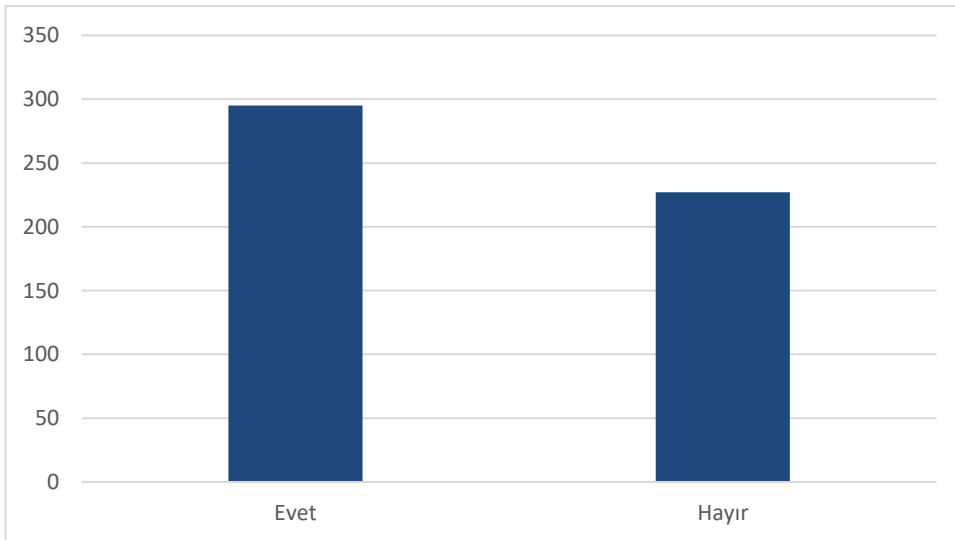
Şekil 2. Denizciliğe ilgi seviyesi belirlemede katılımcıların Eğitim düzeyleri

Şekil 3. Denizciliğe ilgi seviyesi belirlemede katılımcıların yaş dağılım miktarları

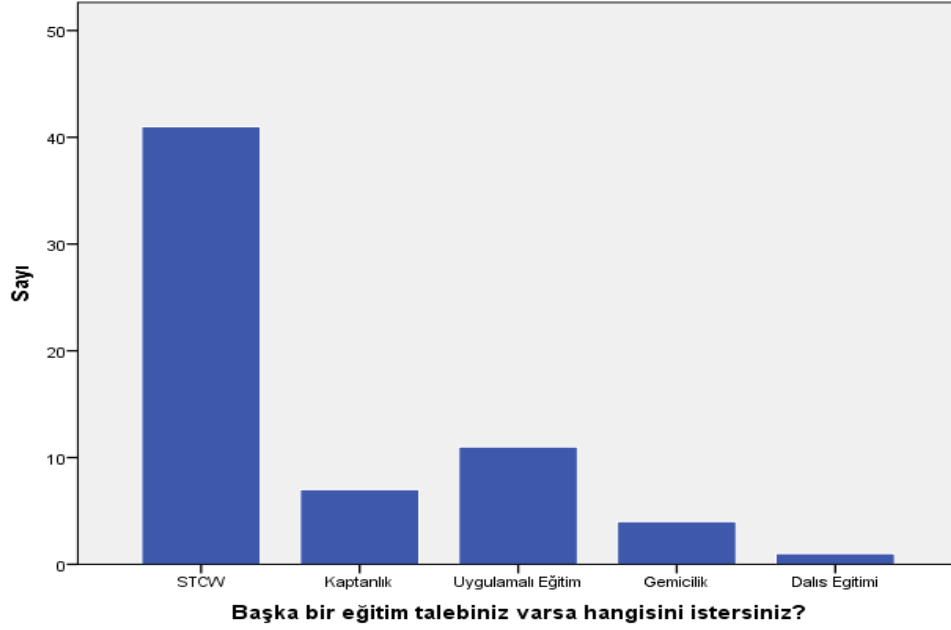
Ankete katılan kişilerin yaş dağılımlarını gösteren grafik Şekil 3 de verilmiştir. Grafik incelendiğinde 26-30 yaş aralığındaki katılımcıların en fazla oranda olduğu görülmektedir.

Aşağıda denizciliğe ilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla evet/hayır seçenekli olarak verilen soruların şekilleri sütun grafik olarak verilmiştir.

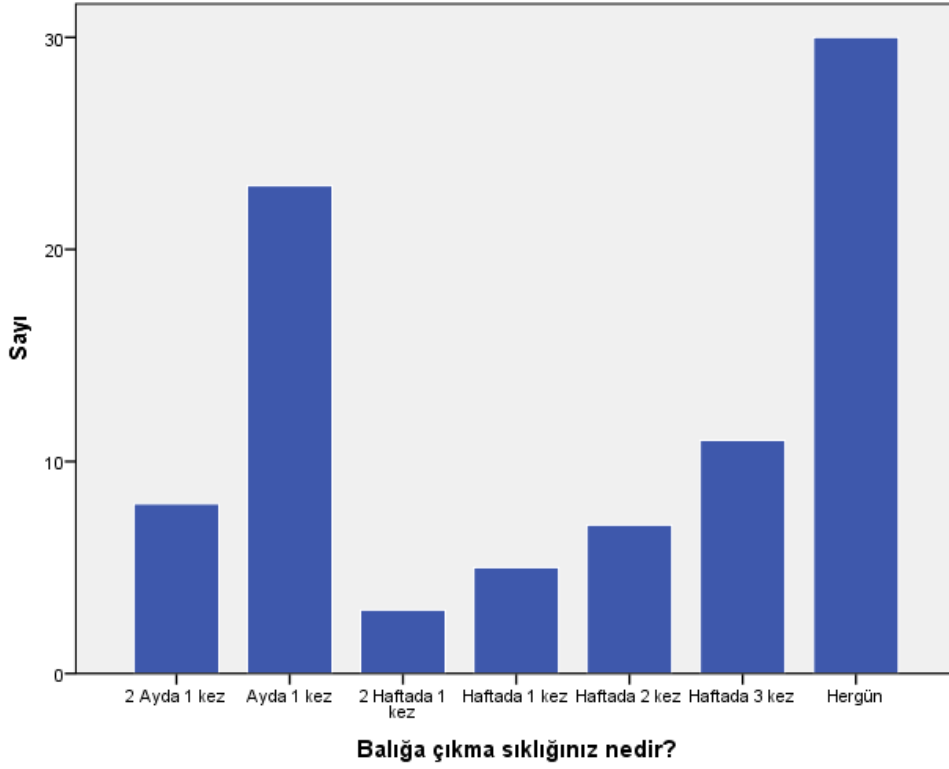
Şekil 4. Denizcilik tecrübesi durumu

Şekil 4 incelendiğinde katılımcılardan 295 kişinin daha önce sportif ya da gezi amaçlı denize çıktığı diğer 227 kişinin daha önce hiç denize çıkmadığı görünmektedir.

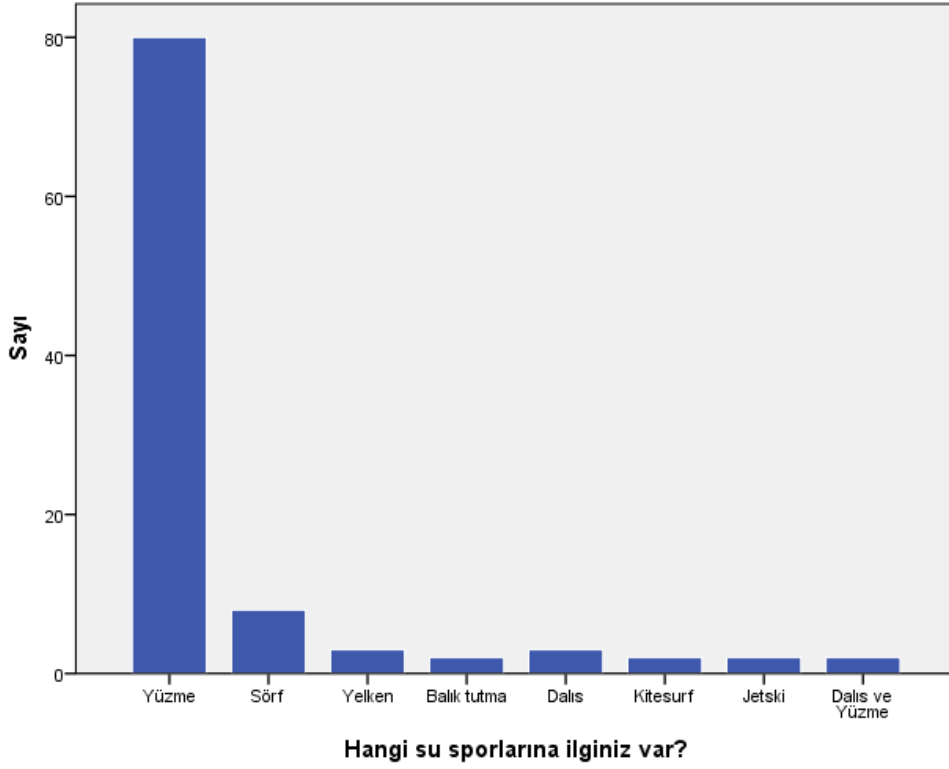
Şekil 5. Talep edilen farklı eğitimler

Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı denetimince özel kurs ve Liman Başkanlığı kapsamında STCW, kaptanlık, uygulamalı eğitim, gemicilik ve dalış eğitimleri verilmektedir. Katılımcılara bu eğitimlerden talep ettiklerinin olup olmadığı sorulduğunda önemli bir çoğunluğun STCW eğitimini istedikleri görülmüştür (Şekil 5).

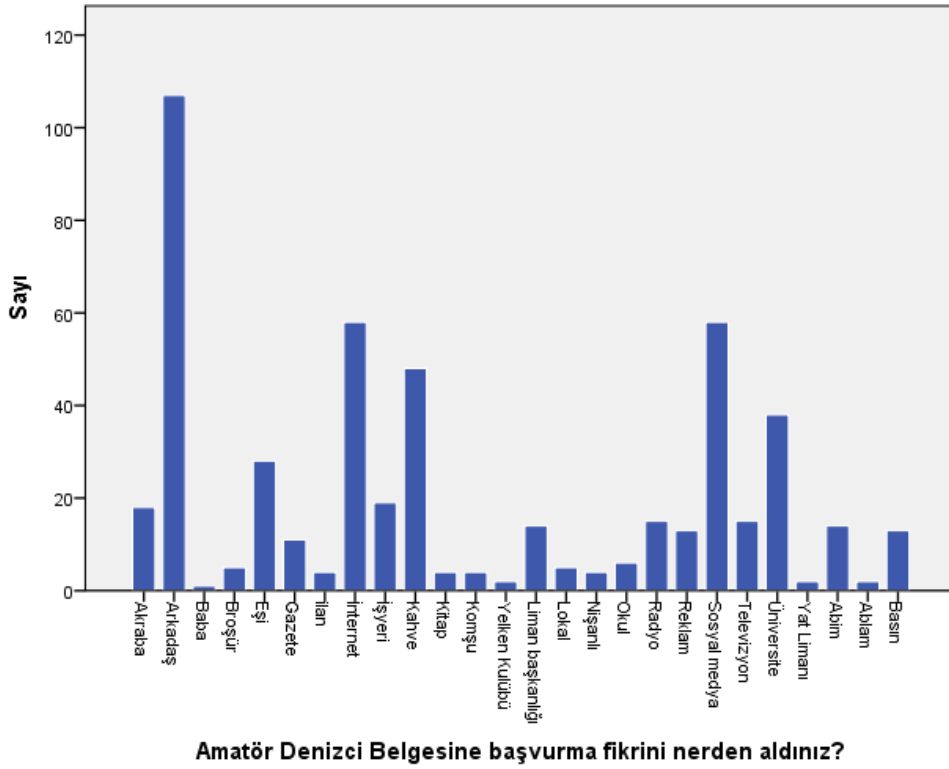

Şekil 6. Balığa çıkma sıklığı

Şekil 6 ve Şekil 7 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun haftada en az bir kez balığa çıktığını görmekle birlikte neredeyse tamamının yüzmeye karşı ilgi duyduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak verilen eğitim sonrası alınan sertifika ile denize çıkmayı düşünen katılımcıların büyük çoğunluğunun denizde güvenlik açısından yüzmeye bildikleri düşünülmektedir.

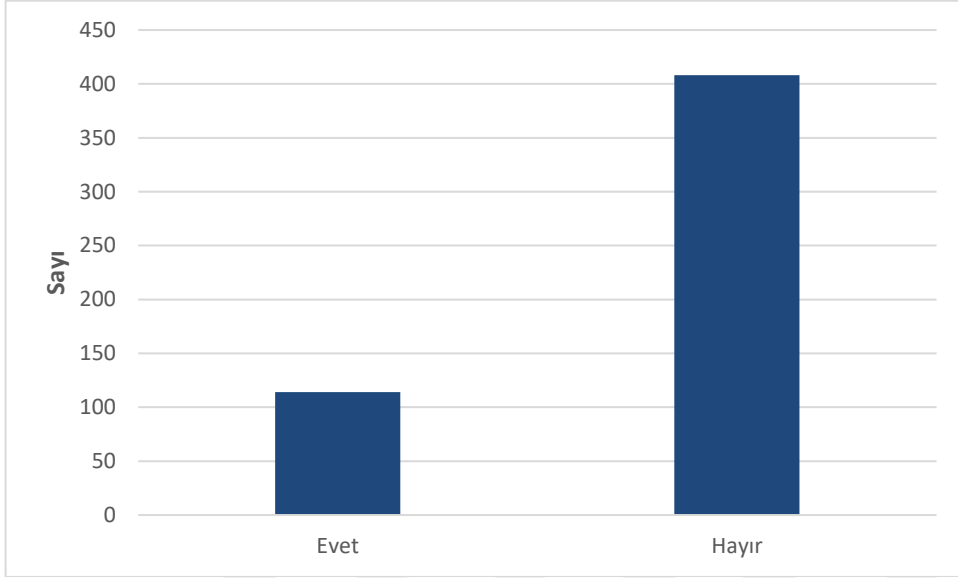

Şekil 7. İlgi duyulan farklı su sporları

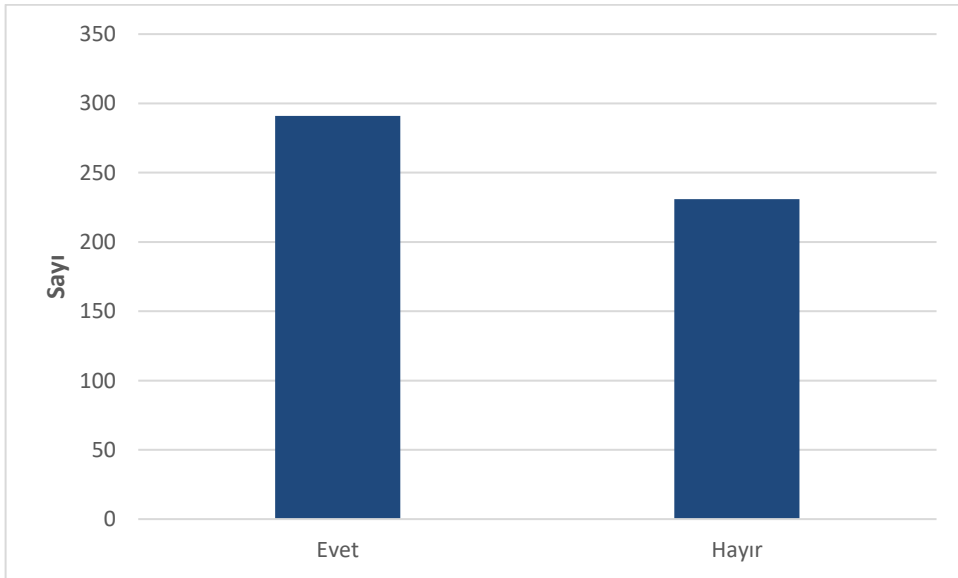

Şekil 8. Amatör denizci belgesini duyma kanalı

Katılımcıların büyük çoğunluğunun ADB belgesine başvurma fikrini arkadaş çevresinden aldığı, internet ve sosyal medya yardımıyla haberdar olduğu görülmektedir. Birçok haberdar olma kanalına verilen cevaplar incelendiğinde ADB eğitimlerinin vatandaşlarımıza oldukça etkili bir şekilde duyurulduğu düşünülmektedir (Şekil 8).

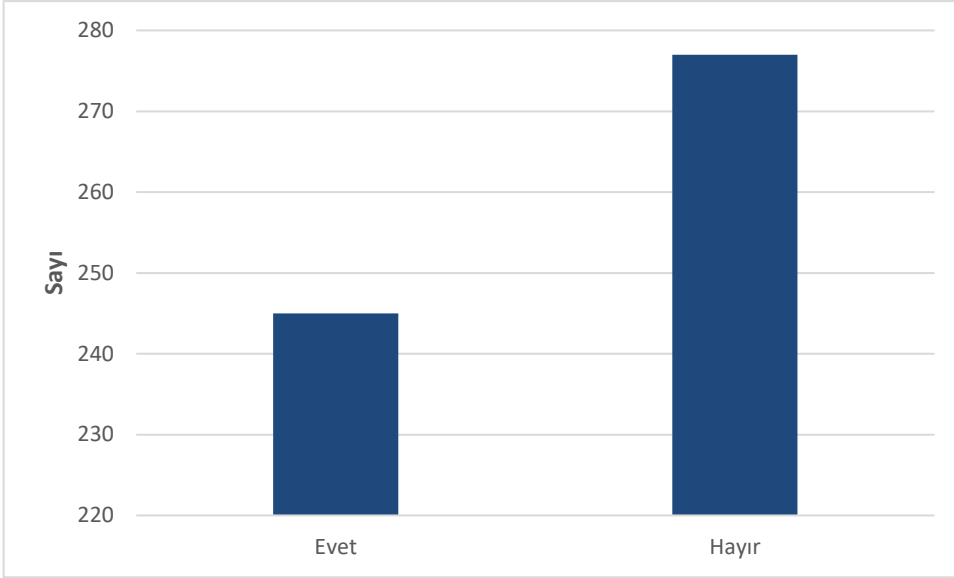
Şekil 9. Tekne sahiplik durumu

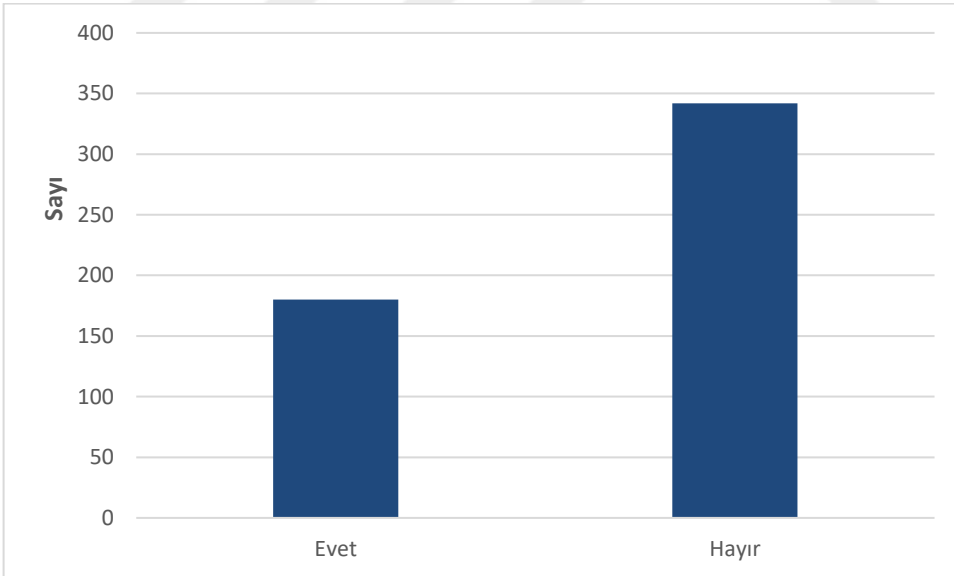
Şekil 10. Tekne alma düşüncesi

Şekil 9 ve Şekil 10'da görüldüğü üzere katılımcıların %78'inin şahsına ait teknesi olmadığı görülmekle birlikte bu oranın çoğunluğunun ileride bir tekne sahibi olmak istediği

tespit edilmiştir. Ancak katılımcıların %53 daha önce tekne ya da motorlu bir deniz aracı kullanmadığını belirtmiş dolayısı ile bu konuda tecrübesiz oldukları ortaya çıkmıştır (Şekil 11).

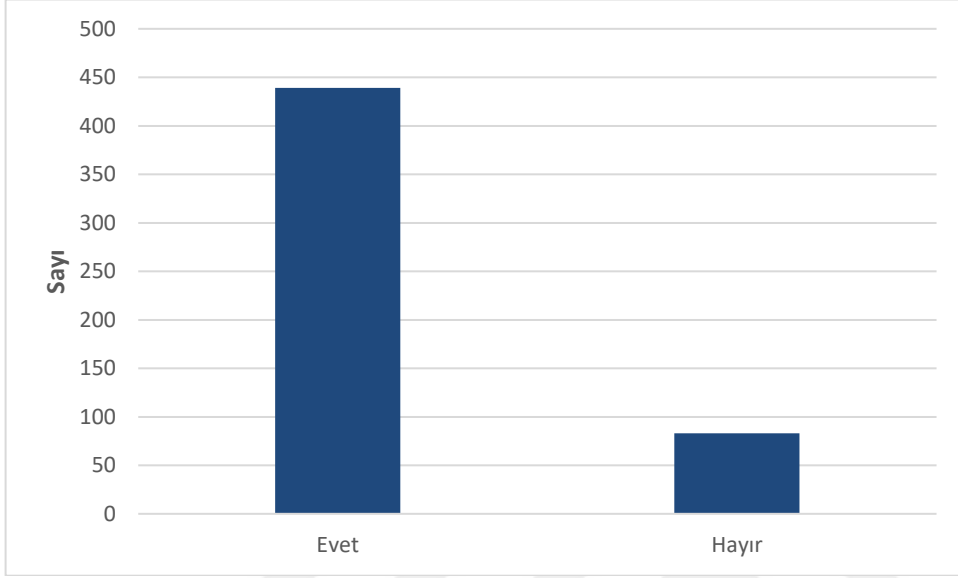

Şekil 11. Tekne ya da motorlu deniz aracı kullanma tecrübesi

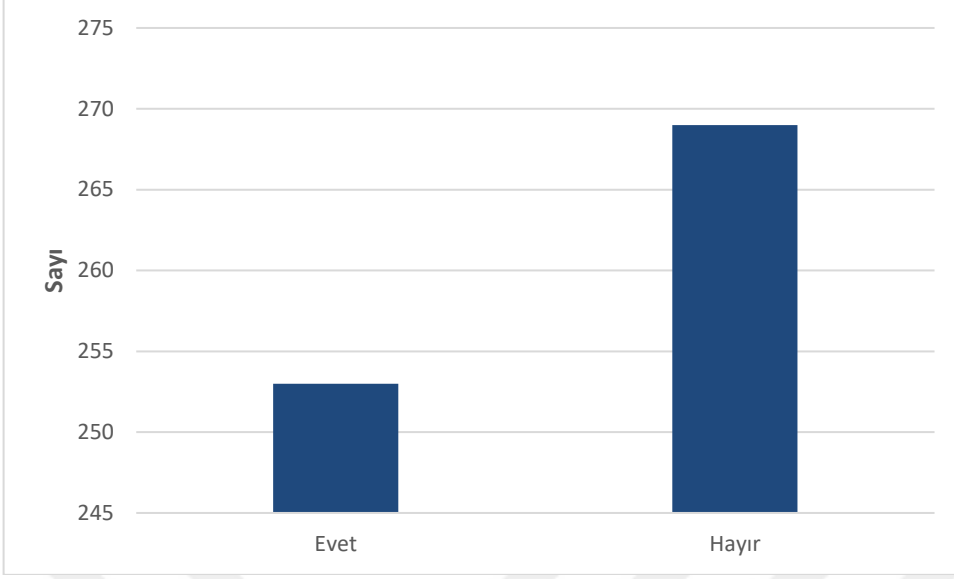
Şekil 12. Denizcilik alanında yeterlilik belgesi durumu

Amatör Denizci Belgesi almak için başvuru yapmış olan anket katılımcılarının %34,48'inin en az bir yeterlilik sahibi daha olduğu belirlenirken diğer bir taraftan büyük çoğunluğun ilk yeterliliği olacağı tespit edilmiştir (Şekil 12).

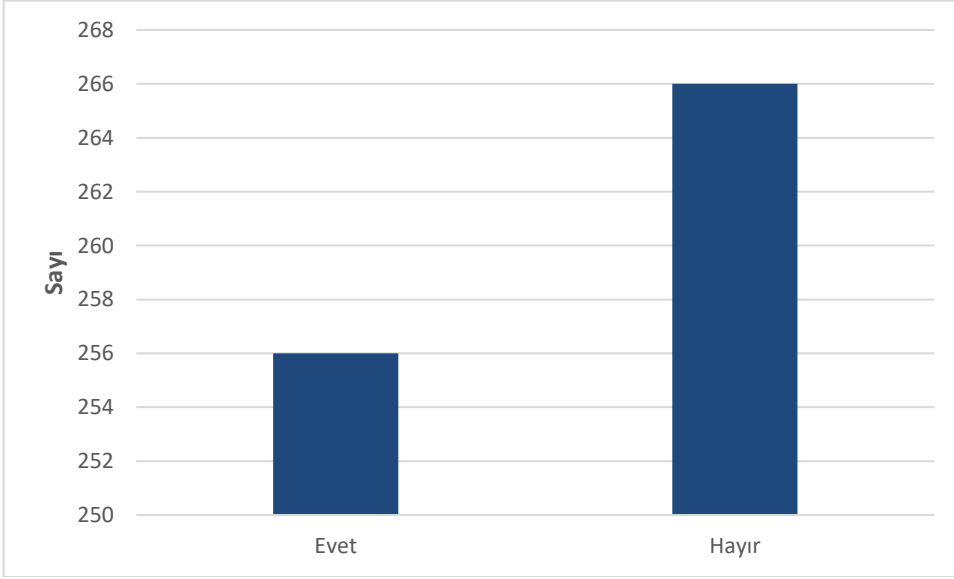

Şekil 13. Eğitimin fayda durumu hakkında düşünce

Katılımcıların neredeyse tamamı Amatör Denizci Belgesi (ADB) sınavı öncesi verilen eğitimin faydalı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir (Şekil 13) ancak katılımcıların %51,53'ü verilen eğitimi yeterli bulmamıştır (Şekil 14).

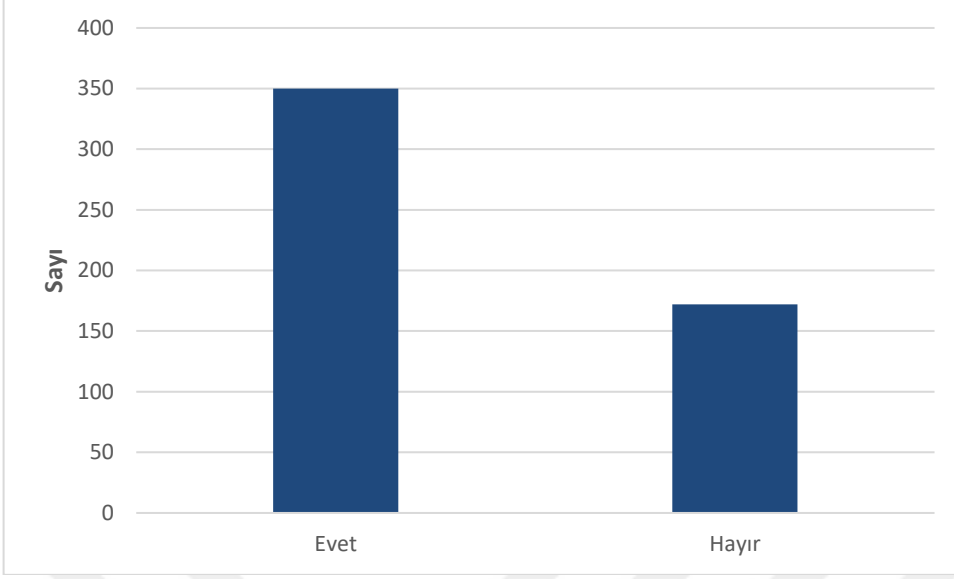

Şekil 14. Eğitimin yeterliliği hakkında düşünce

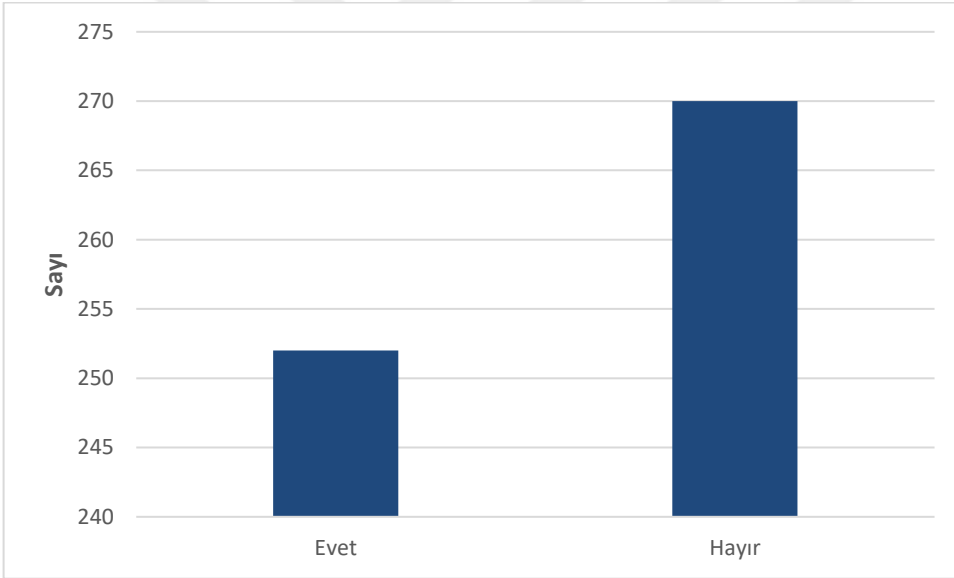

Şekil 15. Güncel haberlere karşı ilgi

Şekil 15 ve Şekil 16 incelendiğinde katılımcıların hemen hemen yarısının denizcilikle ilgili haberleri takip ettiğini ve dolayısı ile denizciliğe karşı ilgili oldukları görülüyorken, diğer yarısının ise verdikleri cevaplar göz önünde bulundurulduğunda verilen eğitim sonrası denize olan ilgilerinin arttığı belirlenmiştir.

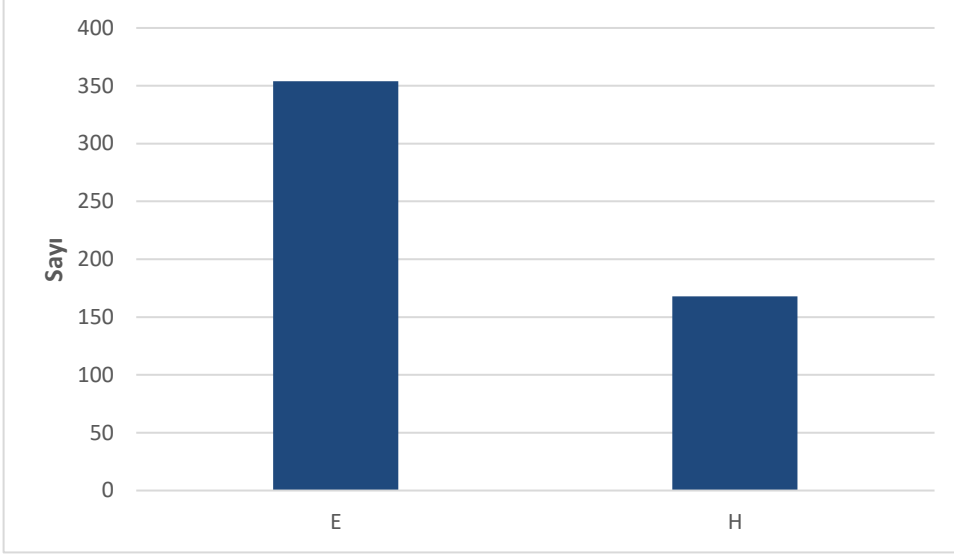

Şekil 16. Eğitimin denizciliğe ilgi üzerine etkisi

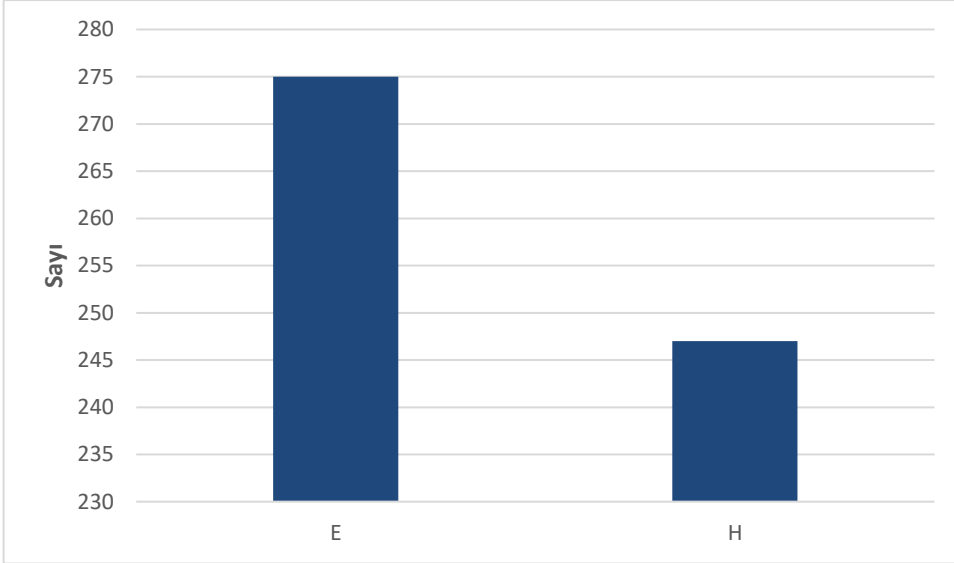
Şekil 17. Gelecekte yeterliliği yükseltme üzerine ilgi ve düşünce

Şekil 17 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun ileride ticari faaliyette bulunmak için başka gemi adamı yeterliliği almayı düşünmediğini görsek de evet-hayır sayıları birbirine çok yakındır. Katılımcıların neredeyse yarısının ileride denizlerimizde ticari faaliyette bulunma düşüncesinin olduğunu görmekteyiz.

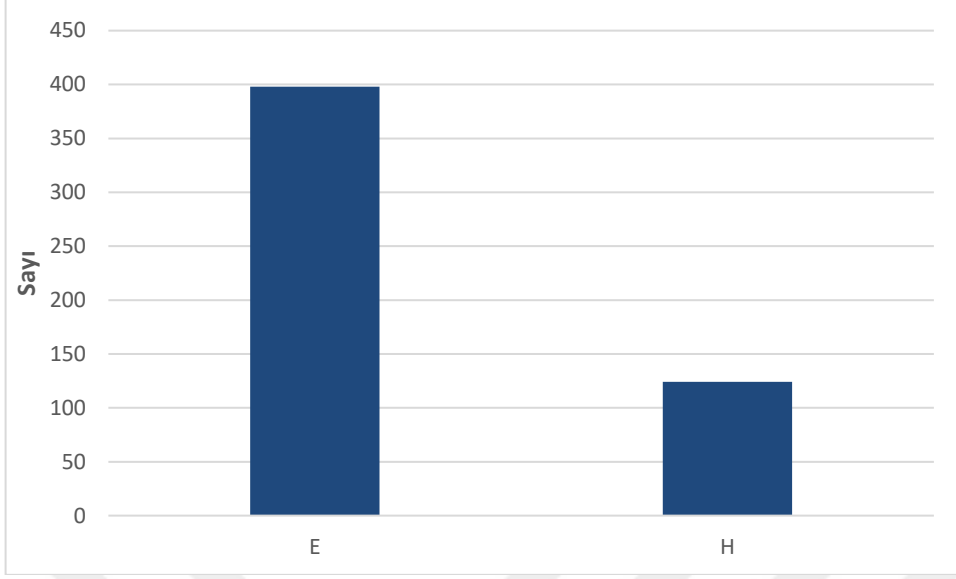
Şekil 18. Katılımcıların ADB eğitimini yaygınlaştırmada etkinliği

Katılımcıların büyük çoğunluğunun aldıkları ADB eğitimin çevrelerindeki kişilere de önerdikleri belirlenmiştir. Bu sonuca göre yeni katılımcıların referans sonucu ADB sınavına katıldıkları düşünülmektedir (Şekil 18).

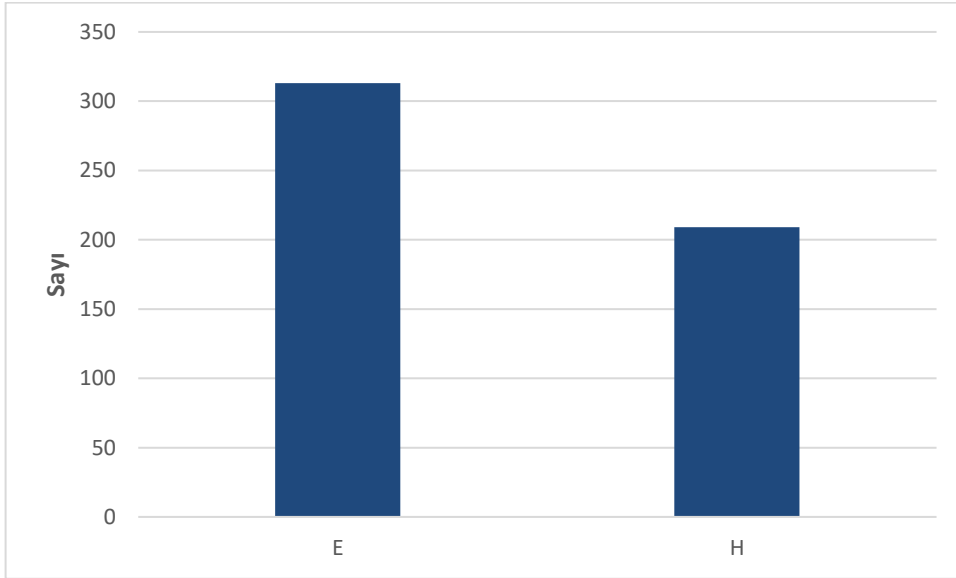
Şekil 19. Eğitim periyodlarının sıklığı

Şekil 19 incelendiğinde ADB eğitimleri üzerinde yapılan değişikliklerden katılımcıların memnun kaldığı ve eğitim periyodlarının sıklığı konusunda katılımcıların büyük çoğunluğunun memnun olduğu görülmektedir.

Şekil 20. Katılımcıların eğitim programında uygulamalı dersler hakkındaki düşünceleri

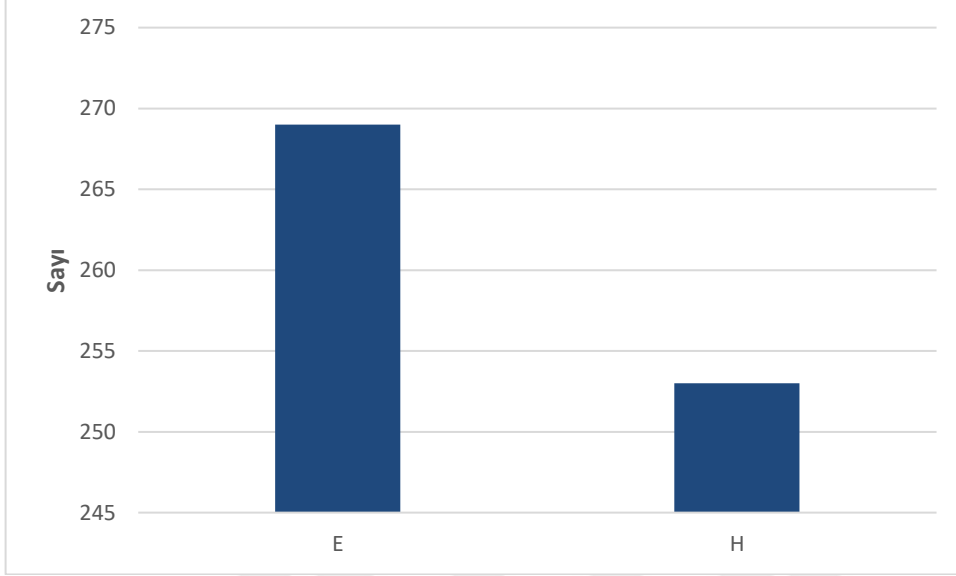
Yapılan anket sonuçlarına istinaden, katılımcıların çoğunun verilen eğitimlere ek olarak uygulamalı eğitiminde verilmesini istedikleri belirlenmiştir (Şekil 20).

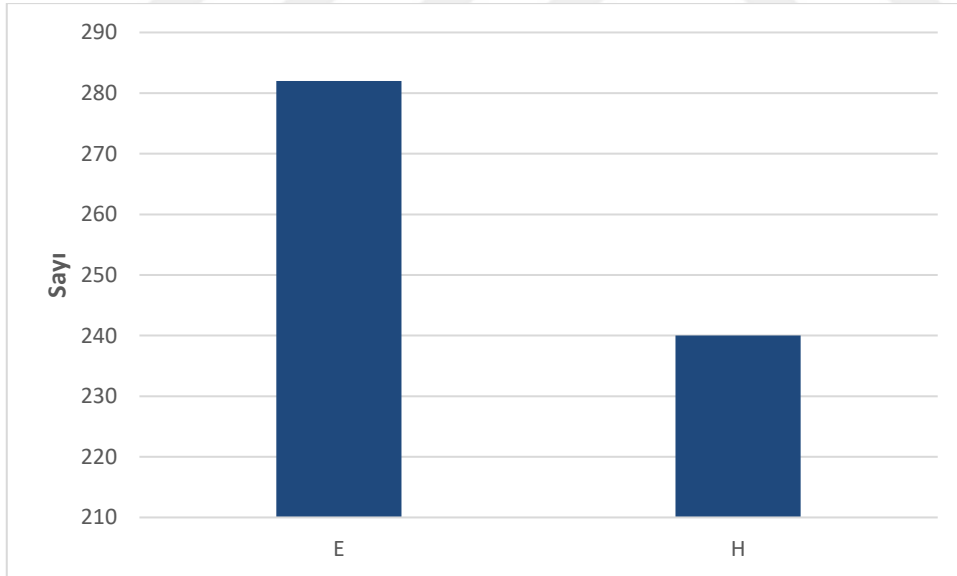
Şekil 21. ADB eğitiminin zorluk seviyesi ve talep arasındaki ilişki

Şekil 21 incelendiğinde ADB eğitimi ve sınavı sisteminin değişmesinin katılımcı sayısını önemli derecede etkilediği görülmektedir. Katılımcıların çoğunun ADB eğitimi

kolaylaştırılmasa da belgeyi alırdım cevabını vermiş olduğu görülmesine rağmen ilgili soruya hayır cevabı veren katılımcı sayısının da oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 22. Sertifika sonrası denize çıkma durumu

Şekil 23. ADB eğitiminin genel denizcilik becerileri üzerine etkisi

Şekil 22 ve Şekil 23 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun verilen ADB eğitimi sonrası deniz aracını kullanacak yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğunu ve bu bilgi beceriler

kapsamında aldıkları yeterlilik ile sportif amaçlı denize çıkmayı düşündükleri tespit edilmiştir.

4.1. İstatistiksel Analizler

Yapılan anketler sonucunda, denizciliğe ilgi seviyesinin belirlenmesinde yaşlar arasındaki farkın önemli olmadığı ($P>0,05$) belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 3.

Yaşın denizciliğe ilgi seviyesine etkisi

Yaş Dağılımları	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	95% Ortalama Güven Aralığı		En Küçük	En Büyük
					Alt Sınır	Üst Sınır		
15-20 yaş arası	74	1,4716	,28342	,03295	1,4059	1,5372	1,00	2,00
21-25 yaş arası	51	1,5243	,23957	,03355	1,4569	1,5916	1,00	1,95
26-30 yaş arası	94	1,3735	,29259	,03018	1,3135	1,4334	1,00	2,00
31-35 yaş arası	47	1,4882	,28612	,04173	1,4042	1,5722	1,00	2,00
36-40 yaş arası	64	1,4433	,27957	,03495	1,3734	1,5131	1,00	2,00
41-45 yaş arası	61	1,4072	,27431	,03512	1,3370	1,4775	1,00	2,00
46-50 yaş arası	44	1,4605	,29580	,04459	1,3706	1,5505	1,00	1,95
51-55 yaş arası	17	1,4737	,25649	,06221	1,3418	1,6056	1,05	1,95
56-60 yaş arası	35	1,4662	,31660	,05352	1,3574	1,5749	1,00	2,00
61-65 yaş arası	20	1,3237	,27549	,06160	1,1948	1,4526	1,00	1,79
65-70 yaş arası	13	1,5101	,21312	,05911	1,3813	1,6389	1,11	1,79
70-75 yaş arası	2	1,6579	,11165	,07895	,6548	2,6610	1,58	1,74
TOPLAM	522	1,4443	,28268	,01237	1,4200	1,4686	1,00	2,00

Tablo 4.

Yaş ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Anova testi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kareler	F	Sig.
Gruplar Arası	1,509	11	,137	1,743	,061
Grup İçi	40,122	510	,079		
Toplam	41,631	521			

Yapılan tek yönlü varyans analiz sonucu, denizciliğe ilgi seviyesinin belirlenmesinde eğitim düzeyleri arasında ($P>0,05$) fark olmadığı tespit edilmiştir. (Tablo 5). Gruplar arası fark çıkmadığı için post hoc testi yapılmamıştır.

Tablo 5.

Eğitim düzeyinin denizciliğe ilgi seviyesi üzerine etkisi

Eğitim Durumu	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	95% Ortalama Güven Aralığı		En Küçük	En Büyük
					Alt Sınır	Üst Sınır		
					İlkokul	73		
Ortaokul	54	1,3752	,28427	,03868	1,2977	1,4528	1,00	2,00
Lise	171	1,4460	,28636	,02190	1,4028	1,4892	1,00	2,00
Onlisans	95	1,5030	,26313	,02700	1,4494	1,5566	1,00	2,00
Lisans	89	1,4352	,28151	,02984	1,3759	1,4945	1,00	2,00
Yuksek Lisans	37	1,4609	,28705	,04719	1,3652	1,5566	1,00	2,00
Doktora	3	1,5789	,18232	,10526	1,1260	2,0319	1,47	1,79
Total	522	1,4443	,28268	,01237	1,4200	1,4686	1,00	2,00

Tablo 6.

Eğitim düzeyi ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Anova testi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kareler	F	Sig.
Gruplar Arası	,732	6	,122	1,536	,164
Grup İçi	40,899	515	,079		
Toplam	41,631	521			

Cinsiyet ayırımına göre yapılan tek yönlü varyans analizinde denizciliğe ilgi düzeyi kapsamında cinsiyetler arasındaki farkın önemli olduğu bulunmuştur ($P<0,05$) (Tablo 7).

Tablo 7.

Cinsiyet ile denizciliğe ilgi düzeyi arasındaki ilişki durumu

Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	95% Ortalama Güven Aralığı		En Küçük	En Büyük
					Alt Sınır	Üst Sınır		
					Erkek	308		
Kadın	214	1,5145	,25797	,01763	1,4797	1,5493	1,00	2,00
TOPLAM	522	1,4443	,28268	,01237	1,4200	1,4686	1,00	2,00

Tablo 8.

Cinsiyet ile denizciliğe ilgi düzeyi arasındaki ilişki durumunun Anova testi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kareler	F	Sig.
Gruplar Arası	1,786	1	1,786	23,304	,000
Grup İçi	39,845	520	,077		
Toplam	41,631	521			

4.2. Korelasyon Analizi

Korelasyon analizi iki değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi veya bir değişkenin 2 ya da daha çok değişken ile olan ilişkisini test etmek, varsa bu ilişkinin derecesini ölçmek için kullanılan bir yöntemdir. Korelasyon katsayısı “r” ile gösterilir. -1 ile +1 arasında değerler alır (Sümbüloğlu K. ve Sümbüloğlu V., 2000).

Tablo 9.

Eğitim düzeyi ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Korelasyon analizi

		Denizcilik Skor	Eğitim
Denizcilik skor	Pearson Correlation	1	,074
	Sig. (2-tailed)		,093
	N	522	522
Eğitim	Pearson Correlation	,074	1
	Sig. (2-tailed)	,093	
	N	522	522

Tablo 10.

Yaş ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Korelasyon analizi

		Denizcilik Skor	Yaş
Denizcilik skor	Pearson Correlation	1	-,023
	Sig. (2-tailed)		,607
	N	522	522
Yaş	Pearson Correlation	-,023	1
	Sig. (2-tailed)	,607	
	N	522	522

Tablo 11.

Cinsiyet ile denizciliğe ilgi seviyesi arasındaki ilişkinin Korelasyon analizi

		Denizcilik Skor	Cinsiyet
Denizcilik skor	Pearson Correlation	1	,203**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	522	522
Cinsiyet	Pearson Correlation	,203**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	522	522

**. Korelasyon 0,01 düzeyinde önemli bulunmuştur.

Bu çalışmada denizciliğe ilgi düzeyi cinsiyet, eğitim durumu ve yaşa göre Korelasyon analizine tabi tutulmuştur. Yapılan korelasyon analizi sonucunda eğitim (Tablo 9), yaş (Tablo 10) açısından denizciliğe ilgi düzeyi arasında ilişki olmadığı ($P>0,05$), cinsiyet (Tablo 11) açısından ise zayıf ve + yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Atatürk'ün dediği gibi ‘‘Denizciliği Türk'ün büyük milli ülküsü olarak benimsemeli ve az zamanda başarmalıyız’’ (Anonim, 2020 b). Dört tarafı denizler ile çevrili bir ülkenin denizcilikten faydalanmaması düşünülemez. Dünya lojistiğinin %80'nin deniz taşımacılığı ile yapılması denizcilik alanında eğitim, öğretim ve uygulamanın önemini artırmaktadır. Gerekli eğitim altyapısının sağlanarak uygulamalı eğitim ile denizcilik sektörüne personel istihdamı sağlamak, denizciliği sevdirmek ve personel açığının kapatılması amaçlanmaktadır. Ayrıca şahıslara ait özel teknelerin sayısının ve ona ilginin artması, 10 HP (beygir gücü) ve üzerine sahip tekne kullanıcıların lisanslı olmaları gerektiğinden teorik ve uygulamalı amatör denizci eğitimi hasıl olmuştur.

Bir ülkede deniz politikasının doğru tesis edilmesi ve uygulanmasında son adım geri besleme yapılmasıdır. Bu amaçla uygulanabilecek yöntemlerden biri de anket uygulanmasıdır. Yetkili otorite tarafından denizcilik politikalarının uygunluğunun test edilmesine yönelik olarak yaptırılacak anketler sayesinde hem halkın denizciliğe ilgisi artırılmış hem de hükümetin denizcilik politikalarına kamuoyu desteği sağlanmış olur. Bu kapsamda, hedef kitle olan genç nüfusu, denizci olarak yetiştirmeye yönelik denizcilik politikaları belirleyerek uygulanmalıdır (Çetin, 2009).

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yürütülen 1 Milyon Amatör Denizci projesi kapsamında; verilen kurslar ve yapılan sınavlar ile amatör denizci sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Söz konusu artan talebe gerekli adımların atılması, diksiyon, hitabet ve etkili sunum yapma tekniklerini kapsayan denizci eğitimcilerin eğitimini gerektirmektedir. Denizcilik idaresi gerekli adımları atarak denizci eğitimcilere gerekli eğitimleri vererek ADB eğitimlerine devam etmektedir. Adayların eğitimde alacakları konuları içeren görsel bilgilendirme kitapçıkları ile eğitim ortalama 1 saat olarak verilmektedir. Eğitim sonrası sınav ile katılımcıların başarı durumu değerlendirilmektedir. Değerlendirme sonrası başarılı adaylara ADB düzenlenmektedir.

Bir ulusun sahip olduğu denizcilik g¼c¼ o ulusun sahip olduğu ulusal g¼c¼n bir alt b¼l¼m¼ olarak anlaşılmalıdır. ¼nk¼ denizcilik g¼c¼; bir ulusun denize ve denizciliğe ilişkin, olanak ve yeteneklerinin, ulusal çıkarlar yararına değerlendirilebilmesi, kullanılması, korunması amacıyla harcanan çabaların insan g¼c¼, coğrafya, sosyoloji, psikososyoloji, teknoloji, ekonomi ve askeri g¼c¼ alanlarında oluşturduğu etkinliklerdir (G¼ksel, 2011).

T¼rkiye'nin jeopolitik konumu, su yolları ve boğazları ile denizcilik alanında stratejik ¼neme sahip olmaktadır. Bu nedenle denizcilik eğitiminde başarı sağlamak ve uluslararası standartlarda eğitim vermek için konvansiyonlara ¼ye olunmaktadır. IMO (Uluslararası Denizcilik ¼rg¼t¼) gemilerin inşasında belgelendirilmesine, gemi adamlarının eğitilmesi belgelendirmesi ve gemi ile liman emniyeti kapsamında d¼zenlemeler yapmaktadır. T¼rk bayraklı ¼zel teknelerin kabotaj seferi dışında uzak ve yakın seferler yapabilmesi için uluslararası standartlara uygun denizci eğitimi gerekmektedir. Verilen amat¼r denizci eğitimi uzaktan, online ve uygulamalı eğitim ile desteklenmelidir. Denizcilik idaresi uzaktan eğitim veren ADES (Amat¼r Denizci Eğitim Sistemi) programı ile eğitim vermeye devam etmektedir. Bahse konu program ADB alma şartları arasında yer almadığından adaylara kapsamlı eğitim verilememektedir. ADES ve destekleyici eğitimler ile adayların bilgi ve becerilerinin arttırılması gerekmektedir.

Amat¼r Denizci Belgesi sahibi olacak kişilerin 10 HP (Beygir g¼c¼) ¼zeri tekne almak istemeleri durumunda, yerli tekne ¼reticileri, olta malzemesi satanlar, tekne yedek parçası ve donanımı satanlar, tekne bakım ve onarımı yapanlar, teknelerin bağlanması gereken marinalar bu işten dolayı olarak kazanç sağlamaktadırlar. Amat¼r Denizcilerin artması sosyok¼lt¼rel açıdan insanların keyifli zaman geçirmesini sağlamaktadır. Bireyler streten kurtulduğa, toplumsal huzur ve g¼ven ortamı sağlamak kolaylaşacaktır. Yaşam kalitesini arttıran t¼m aktiviteler, gelişmiş toplumlarda benzer şekilde desteklenmektedir. Bu şekilde sekiz bin kilometrenin ¼st¼nde olan deniz kıyılarımızdan çok daha fazla istifade edilecektir (Altınok ve Ersoy, 1995).

Denizcilik idaresi tarafından denizciliğin sevdirmesi, tekne alım satımlarının dijital ortamda yapılması, vergi indirimi ve T¼rk bayrağına geçiş uygulaması gibi birçok teşvik

edici uygulamalar yapılmaktadır. Bu amaçla 1 milyon amatör denizci hedeflenmektedir. Amatör denizci sayısının Türkiye'nin nüfusuna oranla az olması, gelişmiş ülkelerin gerisinde yer alması nedeni ile sayının artırılması amaçlanmaktadır.

Türkiye 'de amatör denizciliğe ilgi düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu tez kendi alanında ilk çalışma olması bakımından önem arz etmektedir.

Yapılan anketlerde, ailesinde denizci olmamasına rağmen amatör denizci belgesi eğitimine katılanların sayısal olarak fazlalığı göze çarpmaktadır. Bununla beraber yüzme bilenlerin sayısı ile denizi tanıdıkları ve aşına oldukları yorumu yapılabilmektedir. Denizlerde ticari faaliyette bulunacak kişiler için yeterlilikler 1978 STCW Konvansiyonu ile belirlenmiştir (IMO, 2019). Bu eğitimlerin büyük bir bölümü uygulama içermektedir. Proje kapsamında, eğitimlerde uygulama yapılamadığı için tekne almayı düşünen kişiler uygulamalı eğitimleri kendileri yapmak zorunda kalacaklardır. Üçüncü soruda %43 gibi yarıya yakın bir katılımcı grubunun, daha önce bir deniz aracıyla hiç denize çıkmamış olması, tekne almak ister misiniz sorusuna ise %56 evet cevabının verilmesi, bu kişiler için, deniz üzerinde sıkıntı oluşturabilecek durumlardan bir tanesidir.

Uygulama eğitiminin yapılmamasından dolayı deniz kazası, denizde çatışma, kirlilik, can ve mal kaybının meydana gelme olasılığı yüksektir. Uygulamalı tekne kullanma veya çevrimiçi simülasyon eğitimleri adayların beceri kazanmasını ve özgüvenlerinin artmasını sağlayacaktır. Bu uygulama ile adayların denize ve tekneye olan ilgileri artacaktır. İdarenin kolaylaştırıcı ve geliştirici uygulamaları sayesinde 1 milyon hedefine yakın zamanda ulaşması beklenmektedir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun denizcilikle ilgili daha önce herhangi bir yeterliliğinin olmadığı görülmektedir. Bu da amatör denizci belgesi ile ilk defa denize çıkacaklarını göstermektedir. Ancak eğitim süresinin yeterli olmadığı konusunda bir fikir birliği vardır diyebiliriz. Burada en önemli sorulardan bir tanesi olan “bu eğitimin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna %84 civarında olumlu yanıt gelmiştir. Şahsına ait tekne olmamasına rağmen belge almaya gelenlerin sayısındaki fazlalık göze çarpmaktadır.

Eğitime başvuru kısmında eski katılımcıların, yeni kişileri yönlendirdiği anket içerisinde belirtilmiştir. Bu da projenin duyurulması konusunda oldukça önemli bir veri olarak karşımıza çıkmıştır. İnsanların denize ilgisini artıran amatör denizci belgesi ile düzenli bir şekilde denize çıkacaklarını söyleyenlerin sayısındaki çokluk ise projenin amacına uygun yürüdüğünü göstermektedir. Anketin en önemli sorularından biri olan “bu eğitimden sonra motorlu bir deniz aracını kullanacak beceri, yetenek ve cesareti kendinizde görüyor musunuz?” Sorusuna %46 düzeyinde hayır cevabı gelmiştir. Buda bize bu belgeyi alan kişilerin, uygulama eğitimi olmadan denize çıkamayacaklarını ifade etmektedir. Nitekim “Eğitim programında uygulamalı dersler olmasını ister misiniz?” sorusuna verilen %76 evet cevabı bu projenin ileri safhalarında, insanları denizci yapabilmek için, uygulamalı eğitimlerin mutlak olması gerektiğini bize ifade etmektedir.

Amatör denizci eğitim bilgilendirmeleri televizyon, sosyal medya ve idarenin internet sitesinden yapılmaktadır. Eğitim reklamları ile daha çok adaya ulaşmak hedeflenmektedir. Bürokrasinin azaltılarak adayların kolaylıkla eğitimlere kayıt olması, eğitim ve belge alması kolaylaştırılmaktadır. Bu nedenle KMT (Kısa Mesafe Telsiz) belgesi eğitimi de gündeme gelmektedir. 18 groston ve üzeri ticari gemilerde bulunan VHF (Çok yüksek frekans) telsiz cihazının en az KMT belgesi ile kullanılması zorunludur. KMT belgesi ile ticari gemilerde çalışma imkanının olması amatör denizciliğe olan talebi arttırmaktadır.

Amatör Denizci eğitimlerinin ve belge alınması konusunda, denize olan ilgilerini araştırmak amacıyla yapılan bu çalışmada, katılımcılara uygulanan anketler göstermiştir ki, Çanakkale bölgesinde bu yeterliliğe talebin çok yoğun, eğitimlerin faydalı ve kişilere denizciliği sevdirmeye konusunda başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir. Ayrıca son 20 yıl içerisinde şu ana kadar 207 bin kişinin, Amatör Denizci Belgesi aldığı, fakat bu projeden sonra eğitime katılan ve belge alan kişi sayısının son 2 yılda 522 bin kişi olması projenin başarılı olduğunun bir göstergesidir (Anonim, 2020 a). Ancak bu eğitimlerin uygulamalı olması durumunda ileride deniz üzerinde yaşanacak sıkıntılar azaltılmış olacaktır.

Küresel Covid-19 pandemisi, Amatör denizci eğitimlerinin sayısının azalmasına ve dolayısı ile katılımcı sayısında düşüşe neden olmaktadır. Salgın kapsamında gerekli tedbirler alınarak yapılan eğitimlerde katılımcı sayısının yarıya düşürülmesiyle, hedef 1 milyona ulaşma süresi uzamaktadır. Bahse konu eğitimlerin yalnızca teorik olarak verilmesi nedeni ile bu eğitimlerin çevrimiçi / uzaktan olarak verilebileceği değerlendirilmektedir. Eğitim sonrası yapılacak sınavın ise çevrimiçi / uzaktan yapılması ile hedeflenen sayıya vaktinde ulaşılabilecektir. Uygulama eğitimi çevrimiçi / uzaktan simülasyonlar ile yapılarak adaylara gerekli beceri verilebilecektir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın yapmış olduğu çalışmalar ve bu araştırma sonuçlarına göre, insanların denize olan ilgisinin yeterli olmadığı, denizi sevseler bile gerekli olmadıkça denizcilikle olan ilişkilerini sınırlı tuttukları gözlemlenmiştir. Yapılacak bu ve buna benzer projeler ile deniz ve denizciliğin sevdirmesi, denizciliğe ilgi duymasına karşın yeterli bilgi ve amatör denizci belgesi olmadığından dolayı denizcilikle uğraşamayan kişilere, amatör denizci belgesi ve eğitimi verilmesi denizciliğimizin sevdirmesi yönünde olumlu bir katkı olacaktır (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2018).

Amatör denizci belgesi ve Kısa mesafe telsiz belgesi eğitimleri dışında, profesyonel gemi adamları eğitimlerinin var olduğu, bundan maddi, manevi menfaat sağlanacağı, adaylara anlatılarak denizciliğe olan ilgi artırılabilir. Artan ilgi ile denizcilik sektöründeki girişimcilik faaliyetleri, denizcilik eğitime olan ilgi, tekne sahibi olma, tekne kullanma, su sporları, sportif ve ticari dalışlar, uluslararası gemilerde çalışma isteği artacağından ülke denizcilik alanından daha çok faydalanacaktır. Bu fayda ile yatırımlar artacak, kazanılan fayda ile Türkiye uluslararası alanda denizcilik pastasındaki payını arttıracaktır. Denizcilik idaresinin Türk bayrağına geçişteki kolaylıkları ile Türk bayraklı gemi sayısı artacak, uluslararası alanda prestiji artan ülkenin deniz ekonomi hacmi büyüyerek gelişmiş ülkeler arasında yerini alacaktır.

KAYNAKÇA

- Altınok, Y. ve Ersoy Ş. (1995). Türkiye Kıyıları ve Yakın Çevresini Etkileyen Tsunamiler. *İstanbul (Cilt:9) Is.*
- Anonim (1958). *Gemi Sevk ve İdaresi. D.Z.K.K. Eğitim Yayınları, İstanbul.*
- Anonim (1982). Amatör Denizcilere Sınav Kılavuzu. *Deniz Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, İstanbul, 1982.*
- Anonim (2020). Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, <https://denizcilik.uab.gov.tr/haberler/amator-denizci-belgesi-ve-kisa-mesafe-telsiz-operatoru-egitim-ve-sinav-basvuru-sistemi-kullanima-acildi>
- Anonim (2020). Savunma sanayii org. <https://www.savunmasanayi.org/turkun-buyuk-ulkusu-mavi-vatan-denizcilik-ve-kabotaj/>
- Arıkan, R. (2018). Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2018, 1: 97-159
- Atmaca, S. (2005). Amatör Denizci Elkitabı. *Amatör Denizcilik Federasyonu, Yeşilyurt, Bakırköy, İstanbul (16. Baskı) 274s.*
- Baş, M. ve Deniz, C. (1996). Amatör Denizcilik. İstanbul.
- Creswell, J. W. (2012). Educational research: planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4. Baskı). USA: Pearson Education Inc.
- Çetin, O., (2009). Denizcilik Sektöründe Mukayeseli Bir Model. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 5(10), Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/guvenlikstrjtj/issue/7533/99198>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2015). How to Design and Evaluate Research in Education. *New York, NY: McGraw-Hill Companies.*
- Göksel, A., M. (2011). Türkiye’de Denizcilik Bilinci. *Boatbuilder Türkiye Dergisi sayı:29.*
- IMO (2019). International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW). <https://www.imo.org/en/OurWork/HumanElement/Pages/STCW-Conv-LINK.aspx>

Sügen, Y., Akten, N. (1985). Denizcinin Kılavuzu. *İstanbul*.

Sügen, Y., (2003), Kaptanın Klavuzu. *Beta basım A.Ş. İstanbul*.

Sümbüloğlu K. ve Sümbüloğlu V. (2000). *.Biyoistatistik Hatipoğlu yayınları No:53 Ankara 2000 ISBN 975-7527-12-2*

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2020). Su ürünleri istatistikleri. İnternet erişim adresi:
https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1005

UAB, (2018). Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, <https://www.uab.gov.tr/haberler/hedef-2023-te-1-milyon-amator-denizci>

EKLER

Anket çalışmasında yöneltilen sorular aşağıda verilmiştir.

- 1- Ailenizde denizde çalışan var mı?
- 2- Yüzme biliyor musunuz?
- 3- Daha önce sportif veya gezi amaçlı denize çıktınız mı?
- 4- Şahsınıza ait tekneniz var mı?
- 5- Herhangi bir tekneniz yoksa Tekne edinme fikriniz var mı?
- 6- Daha önce hiç tekne ya da motorlu bir deniz aracı kullandınız mı?
- 7- Daha önce denizcilikle ilgili herhangi bir yeterlilik belgesi aldınız mı?
- 8- Verilen eğitimi yeterli buluyor musunuz?
- 9- Eğitime ulaşmada herhangi bir zorluk yaşadınız mı?
- 10- Denizcilikle alakalı haberleri takip ediyor musunuz?
- 11- Eğitimin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?
- 12- İleride ticari faaliyetlerde bulunmak için başka bir gemi adamı yeterliliği almayı düşünüyor musunuz?
- 13- Çevrenizdeki kişileri ADB eğitimine katılmaları konusunda yönlendiriyor musunuz?
- 14- Eğitim Periyotlarının sıklığından memnun musunuz?
- 15- Eğitim programında uygulamalı dersler olmasını ister misiniz?
- 16- ADB eğitimi kolaylaştırılmasa yine de bu belgeyi almayı düşünür müsünüz?
- 17- Belgeyi aldıktan sonra düzenli olarak denize çıkmayı düşünüyor musunuz?
- 18- Bu eğitim denize olan ilginizi artırdı mı?
- 19- Bu eğitimden sonra motorlu bir deniz aracını kullanacak beceri, yetenek ve cesareti kendinizde görüyor musunuz?
- 20- ADB için sağlanan eğitim kolaylığı başka sertifika eğitimi için de olsun ister misiniz? İstiyor iseniz hangi eğitim için?
- 21- Balıkçılıkla ilginiz var mı? Evet, ise ne sıklıkla balığa çıkıyorsunuz?

22- Su sporlarına ilginiz var mı? Varsa hangisi?

23- Amatör Denizci Belgesine başvurma fikrini nerden aldınız?

